
TALEPUNKTER

Til: Udviklingsministeren J.nr.: 15.M.DAN.2-11-d.KVA.

Fra: Kontoret til kvalitetssikring af udviklingsbistanden (KVA) Dato: 26. august 2008

Emne: Bidrag til besvarelse af Udenrigsudvalgets samrådsspørgsmål V, X og Y om svindel med udviklingsbistand.

Spørgsmål V

”Hvad kan ministeren oplyse om bedrageri og snyd med udviklingsmidler?”

- Der har den seneste tid været en del medieomtale af problemer med svindel. Ikke alt har været lige præcist, så jeg er glad for hermed at få muligheden for at præsentere de faktiske tal og forklare om vores politik og ministeriets praksis på området.
- Der er under denne regering taget en række initiativer med henblik på at øge effektiviteten af dansk bistand, herunder også skærpede procedurer for indberetning af mistanke om svindel. Siden midten af 2004, hvor kravene til hvornår Rigsrevisionen skal underrettes blev skærpet, er der blevet indberettet i alt 267 sager med mistanke om uregelmæssigheder i forvaltningen af dansk bistand. Vi har ligeledes organisatorisk i Udenrigsministeriet styrket den interne kontrol med en enhed, der sikrer kvalitetskontrol samt en økonomifuldsmægtig i alle programsamarbejdslande. På den baggrund er der sket indberetning af alle de omtalte sager til Rigsrevisionen. Der er således ikke tale om at noget er blevet holdt skjult, endside at Udenrigsministeriet har været uvidende om sagerne. Alle de sager, der har været omtalt i medierne er netop baseret på materiale udleveret af Udenrigsministeriet.

- Det er vigtigt for mig at understrege, at de sager, der forfølges, og som Rigsrevisionen bliver orienteret om, ikke alle vedrører forsøg på svindel. Det er også sager, hvor der f.eks. er konstateret mangelfuld regnskabs-aflæggelse – altså dårlig forvaltning, men ikke svindel. Der kan også være tale om sager, hvor det drejer sig om en virksomhed som udenrigsministeriet har indgået kontrakt med, der ganske enkelt er gået konkurs – altså heller ikke svindel, men hvad der ikke desto mindre er en forvaltningsmæssig uregelmæssighed, der i værste fald indebærer tab af midler.
- Ud af de 267 sager, der er indberettet siden midten af 2004, er 192 i dag afsluttede mens der fortsat arbejdes på 75 sager.
- Alle sager, hvor mistanke om svindel bliver bekræftet, forfølges til pengene enten er tilbagebetalt eller det må konstateres, at det ikke er muligt at få alle pengene retur – altså at pengene er tabt. Først når alle muligheder er udtømte accepteres det at indstille arbejdet med at få pengene igen.
- Siden kravene til hvornår Rigsrevisionen skal underrettes blev skærpet i 2004 har det samlede beløb, hvor der har været en mistanke om svindel eller anden form for uregelmæssighed beløbet sig til 113,6 mio. kr. Dette dækker både afsluttede og igangværende sager. Lad mig i den forbindelse henvise til mit skriftlige svar på spørgsmål 199 af 26. august.
- Ser man udelukkende på de 192 afsluttede sager, har der været tale om et samlet mistænkt beløb på 73,2 mio. kr. Ud af dette har 17,6 mio. kr. eller ca. 24% måttet afskrives som tabt. Langt hovedparten, ca. 60%, er blevet betalt tilbage, mens en mindre del, ca. 16%, viste sig at være baseret på en ubegrundet mistanke.

- Lægger man de tilbagebetalte midler fra både afsluttede og igangværende sager sammen beløber det sig til i alt 45,6 mio. kr.
- Enhver krone, der er svindlet med er en krone for meget, men det er vigtigt også at kende proportionerne når vi forholder os til problemet. Disse beløb skal derfor – i parentes bemærket – holdes op imod at der i den samme periode er ydet ca. 50 mia. kr. i udviklingsbistand gennem i alt mere end 7000 projekter og programmer.
- Der har i pressen været anført tal for antal sager i samme periode, der har varieret fra 395 til 244, hvor der angiveligt skulle have fundet ”bedrageri og snyd” sted for 176 mio. kr. Disse oplysninger er således ikke korrekte.
- Udenrigsministeriet har en ”nul tolerance” politik overfor korrupsion. ”Nul tolerance” politikken er skrevet ind i aftalerne med partnerlandene. Vi har endvidere gennemført en omfattende uddannelse af alle medarbejdere i anti-korrupsion. Samtidig er der etableret en hotline, hvor man anonymt kan anmelde mistanke om korrupsion. Klare procedurer for den finansielle kontrol er et centralt krav når der formuleres projekter og programmer.
- Hverken ”nul tolerance” eller hotlines forhindrer i sig selv forsøg på svindel. Men nul tolerance er et meget vigtigt signal til vores partnere, og har sammen med hotlinen en væsentlig præventiv effekt.
- Kravene til hvornår Rigsrevisionen skal underrettes er som nævnt blevet strammet i forbindelse med lanceringen af regeringens anti-korrupsions-handlingsplan i 2003. Enhver mistanke om svindel skal undersøges. Der er ingen bagatelgrænse for hvad, der skal indberettes. Derfor er antallet af

indberettede sager heller ikke overraskende steget. Det har i de seneste år ligget på gennemsnitligt 50 sager om året. Hovedparten af de sager, der har med svindel at gøre, vedrører mistanke om svindel for under 100.000 kr., nogle af dem få tusinde kroner.

- Det er således et område vi fra dansk side tager meget alvorligt. Det bekræftes af OECD's seneste vurdering af den danske udviklingsbistand, der fremhævede at Danida er førende når det kommer til kampen mod korruption. Samtidigt pegede OECD også på, at Danmark i sin tilrettelæggelse af bistanden er for lidt risikovillig. Det understreger netop balancegangen mellem at bidrage til fattigdomsbekæmpelsen i svage stater og samtidigt sikre at hver eneste krone anvendes effektivt.

Spørgsmål X

"Vil ministeren sikre fuld åbenhed om korruptions- og svindelsager inden for udviklingsbistand?"

- Til spørgsmålet om åbenhed vil jeg meget gerne gentage hvad jeg har sagt tidligere i denne sag, nemlig at regeringen går ind for fuld åbenhed om svindel med udviklingsbistand. Det er regeringens klare politik at vi ikke accepterer svindel. Vi bekæmper tværtimod systematisk svindel.
- Jeg vil også understrege, at der ikke på nogen måde er holdt noget skjult. Som tidligere regeringer har også denne regering systematisk orienteret Rigsrevisionen om enhver mistanke om svindel. Jeg har desuden taget initiativ til at orientere offentligheden om sager af større principiel og politisk interesse.
- Jeg har, som jeg tidligere har givet udtryk for, intet ønske om at skjule noget. Jeg vil derfor tage initiativ til at se på hvordan vi kan skabe større

kendskab i offentligheden til problemerne omkring korrupsions- og svindelsager, f.eks. ved at inkludere en oversigt i Danidas årsrapport.

- Jeg er også meget indstillet på – hvis der måtte være interesse for det – regelmæssigt at orientere Folketingets Udenrigsudvalg om mistanke om uregelmæssigheder i forvaltningen af dansk bistand.

Spørgsmål Y

”I hvilket omfang er korrupsions- og svindelsager forbundet med udviklingsprogrammer, der indeholder krav om privatisering og udlicitering?”

- Til det sidste spørgsmål om i hvilket omfang korrupsions- og svindelsager er forbundet med udviklingsprogrammer der indeholder krav om privatisering og udlicitering, må jeg svare, at der ikke er nogen sammenhæng her. Danske udviklingsprogrammer indeholder ikke specifikke krav om privatisering og udlicitering.
- Der er eksempler på at vi støtter partnerlandets egne bestræbelser på privatisering og udlicitering, hvis disse initiativer er en del af en større reform af den offentlige sektor eller den økonomiske politik. Men det er ikke et særskilt krav eller målsætning fra dansk side. Nationalt ejerskab til den politiske linje og kvaliteten af den overordnede fattigdomsstrategi som modtagerlandet arbejder efter, er afgørende for det danske engagement.
- Det mønster vi ser i svindelsagerne ser ikke ud til at skyldes hverken geografi, sektor eller hvilken måde bistanden ydes på. Det handler grundlæggende om fattigdom og om at den lokale kapacitet hos modtageren til at sikre en sund finansiel forvaltning ofte er meget mangelfuld – det gælder både hos NGOer, virksomheder og offentlige

myndigheder. Der ses ikke at være nogen entydig sammenhæng mellem forsøg på svindel og privatisering eller udlicitering.

Kvalitetssikring af udviklingsbistanden